herpy

GRODOR

Waxy Monkey Tree Frog

Phyllomedusa sauvagii

Phyllomedusa sauvagii är en stor, lugn lövgroda från Gran Chaco och de angränsande skogarna i Sydamerika. Den stryker själv ut ett vattentätt, vaxartat lager över huden och kräver därför ett varmare och torrare terrarium än de flesta andra lövgrodor. Hudsekretet är biologiskt aktivt, så tvätta händerna efter kontakt.

Familj: Phyllomedusidae **Mild hudgift**

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**7-10 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Savann och torrskog**
Hudgift	**Mild** Tvätta händerna efter kontakt och håll fingrarna borta från ögon och mun
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Värmeplats	**29-32 °C**
Temperatur, natt	**18-21 °C**
Luftfuktighet	**50-75 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 2
Vintervila	**18 °C** 4-6 veckor
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma, parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodyngel i vatten**
Äggläggning	**På blad ovanför vatten**
Könsmogen	**12-18 mån.**
Ägg per läggning	**200-800**
Kläckning	**5-9 dagar**
Larvtid	**28-42 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter och färdigfoder**
Yngelvård	**Ingen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Phyllomedusa sauvagii är en kraftig, vaxartat grön lövgroda på 7-10 cm. Under käken löper en gräddvit rand som fortsätter längs kroppens undersida, och buken har oregelbundna vita ränder och fläckar. De stora, gyllene ögonen har lodrät, spaltformad pupill, som hos de andra lövgrodorna i familjen. Fingrar och tår kan gripa om grenarna som en hand, och grodan går långsamt och målmedvetet genom grenarna i stället för att hoppa.

Hanarna är mindre och slankare än honorna och har lös hud på strupen, där ljudblåsan sitter. Honorna har en rundare nos. Under yngeltiden får hanarna bruna, råa parningsvårtor på första fingret.

Huden är tätt besatt med vaxkörtlar. Grodan stryker ut sekretet över hela kroppen med händer och fötter, och det gör huden nästan tät: avdunstningen är bara 5-10 % av andra grodors och i nivå med ödlors. Arten utsöndrar dessutom kväve som urinsyra i stället för urea och kan falla i en slags dvala under dagen. Sekretet skyddar också mot bakterier och svampar.

Arten beskrevs av Boulenger 1882 och är uppkallad efter den franske zoologen Henri Émile Sauvage. Släktnamnet är sammansatt av de grekiska orden för blad och väktare. Släktet tillhör familjen Phyllomedusidae, som tidigare räknades till Hylidae.

Hudgift: Hudsekretet är ett riktigt försvarssekret med omkring 50 olika biologiskt aktiva peptider, bl.a. det starkt opioida dermorfinet. Det kan svida i ögon och öppna sår, och fältet är därför satt till mild. Tvätta händerna med varmt vatten före och efter kontakt, använd inte tvål eller kräm strax innan, och skölj genast noga med vatten om du får sekret i ögonen. Sekretet bildas i grodans egna hudkörtlar och kommer inte från födan, så uppfödda djur har det också.

I fångenskap lever arten från omkring 5 till över 10 år.

Läs mer: Vintervila och årstider

Utbredning och livsmiljö

Phyllomedusa sauvagii lever i södra centrala Sydamerika: östra Bolivia, Paraguay, norra Argentina och Mato Grosso do Sul i centrala Brasilien. Huvuddelen av utbredningen ligger i Gran Chaco, den stora, varma och torra slätten som sträcker sig över Paraguay, sydöstra Bolivia och norra Argentina. Arten finns upp till omkring 1.500 m.

> **Naturlig utbredning:** Argentina, Bolivia, Paraguay och Brasilien.

LIVSMILJÖ

Phyllomedusa sauvagii lever i träd och buskar i Chacos torra skogar och i fuktigare skog längs dammar och vattendrag. Den föredrar en öppen, solbelyst trädkrona framför mörk skog. På dagen vilar den på en gren eller ett blad, och på natten jagar den insekter. Hanarna börjar locka omkring två timmar efter solnedgången.

Under torrtiden ligger temperaturen i området på omkring 16-21 °C med en luftfuktighet nere på omkring 50 %, medan regntiden ger 25-28 °C och över 80 %. Regntiden infaller från oktober till mars eller maj. Arten förökar sig bara under eller strax efter kraftigt regn, inte under hela säsongen. Grodan tål kroppstemperaturer från ca 20 till 40 °C, högre än de flesta grodor, och föredrar 22-26 °C.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Phyllomedusa sauvagii är trädlevande och behöver höjd och många grenar. För två djur räcker 45 × 45 × 60 cm. En grupp på 3-4 djur behöver minst 45 × 45 × 90 cm, och 5-8 djur minst 90 × 45 × 90 cm.

Sätt upp sluttande klättergrenar, kork och lianer så att grodan kan välja mellan varmt och svalt. Växter med stora, släta blad som *Scindapsus* och *Philodendron* ger skugga och sittplatser, och grodorna använder dem för äggläggning. För avelsdjur är en halvsteril uppsättning ofta bäst: ett glasterrarium med avlopp, falsk botten, vattenskål och ett par krukväxter, så att rundmaskar inte kan ansamlas i bottensubstratet. Ett naturligt planterat terrarium med löv och mossa fungerar också. Placera terrariet så att det inte får direkt sol. Bra ventilation är viktigt: nät i hela locket, och gärna även i sidorna.

TEMPERATUR

Håll 24-29 °C på dagen med en värmeplats på 29-32 °C högst upp och ett fall till 18-21 °C på natten. Arten kommer från Gran Chaco och tål värme långt bättre än de flesta lövgrodor; den klarar temperaturer omkring 35 °C under kortare perioder på dagen, när den har skugga och vatten.

Ge en gradient uppifrån och ner, och mät med termometer både upptill och nedtill. En liten värmelampa högst upp ger värmeplatsen, men torkar luften, så använd en termostat.

Vintervila: före avel efterliknas torrperioden genom att sänka ljuset till 8 timmar och temperaturen till ca 18 °C i 4-6 veckor, hålla fuktigheten nere kring 50 % och mata sparsamt. Efteråt återgår man till de normala temperaturerna. Det är en avelsteknik och inte nödvändig för djur som bara ska hållas.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska ligga på 50-60 % på dagen och stiga till 70-75 % morgon och kväll, när terrariet är sprayat. Det är torrt för en lövgroda och en viktig skillnad mot t.ex. *Agalychnis callidryas*. Ihållande hög fukt och stillastående luft ger risk för bakteriella hudinfektioner.

Spraya kort på fasta tider, och låt terrariet torka upp emellan. Frekvent sprayning är onödig för denna torktåliga art; en fuktig svamp i vattenskålen kan stå i stället. Håll botten lätt fuktig, aldrig dyblöt, med både fuktiga och torra zoner, och spraya lite oftare i varmt väder. Använd avklorerat kranvatten, regnvatten eller osmosvatten, men inte destillerat vatten, som saknar mineraler.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Ställ in en stabil vattenskål med släta stenar eller en sluttande kant, så att grodan lätt kommer upp, och byt vattnet varje dag. Grodan tar upp vatten genom huden och sitter gärna i skålen. I en regnkammare för avel används ett vattendjup på 5-15 cm.

Amfibier tar upp ämnen genom huden, så använd avklorerat kranvatten eller regnvatten, och håll tvål, rengöringsmedel och insektsmedel borta från terrariet. Rengör skålen med varmt vatten och skölj den noga.

LJUS OCH UVB

Ge 12 timmars ljus per dag och mörker på natten, och använd växtljus om terrariet är planterat. Grodan sitter gärna öppet och solar sig kortvarigt, och en svag UVB-källa rekommenderas för att hjälpa kalkomsättningen och förebygga benskörhet. UVB är dock inte absolut nödvändigt, och det exakta behovet är inte känt, så placera lampan över en del av terrariet, gärna över ett nät, och ge rikligt med skugga. Byt UVB-rör enligt tillverkarens anvisning.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Phyllomedusa sauvagii äter insekter: syrsor, kackerlackor, mott, flugor och vaxmottslarver. Foderdjuret får högst vara lika brett som grodans huvud. Många grodor avvisar maskliknande föda. Unga djur matas dagligen och vuxna varannan till var tredje dag.

Mata foderdjuren väl i ett dygn eller två innan de används, och damma dem med en blandning av vitamin och kalk med D3, antingen blandat 1:1 eller växelvis. Ge så varierad föda som möjligt, och använd inte vildfångade insekter, som kan bära parasiter och bekämpningsmedel. Grodan lär sig lätt att ta foder från en pincett.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

BETEENDE OCH HANTERING

Phyllomedusa sauvagii är lugn och långsam och går i stället för att hoppa. Den är aktiv i skymningen och på natten, men vänjer sig vid att bli aktiv när foderdjur kommer in i terrariet. Hanarna lockar på kvällen med ett "kråk-kråk-kråk".

Arten kan hållas enskilt, men trivs bäst i små grupper på 2-8 djur, och samspelet i gruppen främjar också förökningen. Håll den bara med sin egen art, för mindre djur kan bli uppätna. Grodan vänjer sig vid att hanteras, men blir stressad av för mycket, och huden tål inte tvål, kräm eller svett. Kom ihåg att sekretet kan svida i ögonen. Ska grodan flyttas, använd en genomskinlig hink eller rena, fuktiga händer.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Med god skötsel är grodorna könsmogna och fullvuxna efter 12-18 månader. Hanarna är mindre och smalare och har lös strupshud; under yngeltiden får de bruna parningsvårtor på första fingret. Honorna har rundare nos och är tydligt tjockare när de bär ägg. Avla bara med fullvuxna djur i god kondition. Arten har fötts upp i fångenskap i Europa och USA i mer än 25 år.

PARNING

Förökningen följer regntiden, så i terrariet efterliknas först torrtiden och sedan regnet. Efter 4-6 veckors sval, torr period (se vintervila under temperatur) ökas ljuset till 12-14 timmar, temperaturen återgår till det normala, och man sprayar oftare, så att fukten under ungefär en vecka ligger på 70-80 %. Därefter sprayas det kraftigt för att efterlikna sommarregnet, och hanarna börjar locka.

En särskild regnkammare med avlopp och sprayanläggning gör det lättare. Två hanar per hona ger konkurrens och de bästa resultaten. Hanen griper om honan bakom frambenen (amplexus), och paret söker sig till vatten med vegetation, där hanen befruktar äggen medan honan lägger dem. Sänk fukten till de normala 50-60 % igen när äggen är lagda och kläckta.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger 200-800 ägg på bladets mittnerv över vattnet och viker bladet om äggen; vid stora läggningar använder hon upp till tre blad. Mellan äggen lägger hon tomma, geléfyllda kapslar som håller kvar fukten och klistrar ihop bladet. Äggen torkar mycket lätt ut och ska sitta på ett stort blad över stillastående vatten, så att grodynglen faller direkt i vattnet när de kläcks. Det finns ingen yngelvård.

Klipp av bladet och häng upp det över ett akvarium, t.ex. med tejp på glaset, eller lägg det i en behållare med lite vatten i botten, så att äggen inte hamnar under vatten. Ägg som glider ner i vattnet utvecklas oftast ändå. Håll äggen vid ca 24 °C.

Grodynglen simmar fritt i vattnet och behöver rent vatten. Ett akvarium på ca 40 liter med fin sand, vattenväxter och ett litet filter kan rymma upp till 30 grodyngel med ett veckovist vattenbyte på 25-30 %, mer när grodynglen växer. För mindre grupper passar plastbackar utan filter med 50 % vattenbyte varannan dag. Håll vattnet omkring 24-25 °C. Ge fint pulverfoder de första två veckorna, därefter fiskflingor och frystorkade tubifex; döda insekter, hackade daggmaskar, alger och växter tas också.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

METAMORFOS

Äggen kläcks av sig själva efter 5-9 dagar. Grodynglen är stora vid kläckningen, över 20 mm, med stora yttre gälar och en svans som utgör ungefär två tredjedelar av längden. Metamorfosen tar ungefär 4-6 veckor, men hos lövgrodor överlag kan den pågå 40-90 dagar.

När frambenen kommer slutar grodynglen att äta. Ge dem växter, grenar eller en jämn, sluttande strand så att de lätt kommer upp ur vattnet, och ha lock eller nät på akvariet.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Flytta ungarna till små bägare med lite vatten i botten och ett sluttande blad som landgång så snart de har alla fyra ben. När svansen är borta kommer de i små terrarier med sphagnum eller hushållspapper i botten och plastkrukor eller växter att sitta på. Första målet är typiskt 2-3 bananflugor (*Drosophila hydei*); för mycket foder på en gång stressar de små grodorna. Efter en vecka eller två kan de få små syrsor, men för många stora foderdjur kan ge kloakframfall. Nykläckta syrsor, nykläckta vaxmottslarver och mjölmottslarver kan också användas.

Spraya dagligen, utfodra varannan dag och damma fodret med kalk och vitaminer. När ungarna äter bra kan de flyttas ihop i grupper.

Hälsa och vanliga misstag

Phyllomedusa sauvagii tål torka och värme, men inte fel i skötseln. De typiska problemen är:

- Ihållande hög fukt utan ventilation, som ger bakteriella hudinfektioner. Håll luften i rörelse och låt terrariet torka upp.
- Benskörhet hos djur utan kalk, D3 och UVB. Damma fodret och variera det.
- Lungmask (*Rhabdias*) och andra rundmaskar, som är vanliga hos lövgrodor. Håll terrariet rent och låt en veterinär undersöka ett träckprov.
- Skrapsår på nosen när grodan gnuggar den mot glaset i små terrarier eller under transport. De kan behandlas med antibiotisk salva.
- Överhettning vid direkt sol eller en för kraftig lampa.

Använd aldrig ivermektin på huden hos lövgrodor; det har varit dödligt för *Agalychnis callidryas*. Kontakta en veterinär med kunskap om amfibier om grodan slutar äta, har sår, svullnader eller rödaktiga områden på huden, eller är slö.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.